

Stručni rad

PROJEKTNA NASTAVA „OD IDEJE DO PROIZVODA”

Stanka Erjavec

Osnovna škola Louisa Adamiča, Grosuplje

Sažetak

Nekoliko godina unazad, kolegica s kojom sam tada poučavala u 1. razredu predstavila mi je projektnu metodu „Od ideje do proizvoda”. Ova me novost privukla pa sam odlučila prisustvovati Međunarodnom skupu „Tehnička kreativnost u školskom kurikulumu u obliku projektne nastave”, koji je u Portorožu organiziralo Udruženje pedagoških djelatnika Slovenije za tehničko stvaralaštvo (ZPTU). [4] Na simpoziju sam pobliže upoznala didaktički model u okviru kojega učenici kroz ukupan nastavni proces aktivnim radom razvijaju vještine, sposobnosti i znanja iz različitih područja.

Smatram da učitelj mora znati zakoračiti „izvan okvira” i nastavu obogatiti drugačijim načinom poučavanja. Zato u ovom članku želim predstaviti projektnu nastavu „Od ideje do proizvoda”, također nazvanu PUD-JB (slov. projektno učno delo – Jožica Bezjak), koja temelji na aktivnoj ulozi učenika te na međupredmetnom povezivanju.

Ključne riječi: projektna nastava, međupredmetno povezivanje, makro priprema, mikro priprema

1. Uvod

Suvremena je škola pored mnogih promjena donijela sa sobom i drugačiju ulogu učenika u odgojno-obrazovnom procesu. Današnji učitelj mora usmjeravati i poticati učenike da što više istražuju sami, traže rješenja, daju ideje i razvijaju kritičko razmišljanje.

Ovakav način poučavanja učenicima nudi stjecanje više razine znanja, kao i mogućnost preuzimanja aktivne uloge u oblikovanju i planiranju nastave.

Jedan od drugačijih oblika koji vode do više razine znanja projektna je nastava PUD-JB „Od ideje do proizvoda”, u kojoj glavni nositelj aktivnosti postaje učenik. Učenici uz neizravno vodstvo učitelja promatraju određeni problem, aktivno ga istražuju iz različitih kutova gledanja i provode praktične aktivnosti. Aktivnosti se odvijaju prema unaprijed određenom postupku, koji učenici i učitelj zajedno planiraju. Projektna nastava PUD-JB „Od ideje do proizvoda” odvija se u pet faza:

- idejna zamisao
- makro priprema
- mikro priprema
- provedba – praktični rad
- zaključna faza. [2]

Projektna nastava može trajati različito dugo, ovisno o zacrtanom cilju i/ili složenosti postupaka planiranih aktivnosti. Projektnu nastavu poželjno je planirati prije organizacije tehničkih dana koji su u okviru dana aktivnosti dio obveznog programa osnovne škole te se povezuju s ciljevima tehnike i tehnologije, kao i drugim nastavnim predmetima. Učenici pritom koriste različita tehnička znanja i povezuju ih sa znanjem iz svakodnevnog života. [1]

Prošle školske godine smo kolegica s kojom poučavam u 1. razredu i ja planirale projektnu nastavu u okviru nastavne teme „Oblikovanje gline“. Glina je prirodan i cjenovno pristupačan materijal, učenici je vole oblikovati jer je rad s njome opuštajuć i kreativan, a ujedno pruža sjajnu aktivnost kojom razvijamo finu motoriku. [3]

2. Projektna nastava „Od ideje do proizvoda”

U nastavku ću predstaviti projekt koji smo nazvali „Glinena ogrlica“. Glina je materijal koji učenici u prva tri razreda osnovne škole u likovnom izražavanju uglavnom ne koriste dovoljno, iako nam nudi brojne mogućnosti za stjecanje novih znanja i vještina. Glina učenicima također omogućava da se opuste, razviju kreativnost te steknu nova iskustva, kao i doprinosi međupredmetnom povezivanju.

U prvoj fazi projekta usredotočili smo se na preciznu izradu modela geometrijskih tijela od gline te razvoj fine motorike, a kasnije i na estetski izgled proizvoda.

2.1. Idejna zamisao

Idejna osnova za provedbu projekta nastala je za vrijeme nastave matematike prilikom utvrđivanja nastavnog poglavlja o geometrijskim tijelima. Tijekom izrade modela geometrijskih tijela od plastelina učenici su nabrajali predmete koji imaju oblik kvadra, valjka, kugle i kocke. Jedan od učenika rekao je kako je već vidio ogrlicu koja je na sebi imala kuglice i kocke nanizane na konac, dok je drugi učenik predložio da i sami naprave sličnu ogrlicu. Svi smo bili oduševljeni prijedlogom pa smo kolegica i ja učenike brzo potaknule da razmisle kako bismo cjelokupan postupak mogli provesti.

Počeli smo planirati aktivnosti, tj. pripremili plan koji ću predstaviti. Potražili smo i odgovarajuću literaturu o glini, upoznali se s njezinim svojstvima, postupcima izrade proizvoda, alatima i priborom za rad. Također smo pogledali nekoliko kratkih snimki o lončarstvu i izradi proizvoda od gline.

2.2. Makro priprema

Najprije smo izradili nacrt za provedbu projekta. Nacrt smo predstavili na plakatu i postavili ga na vidno mjesto u učionici. Svaki nacrt mora sadržavati tri ključna pitanja.

Što već znamo?

- Ogrlica je nakit ili ukrasni predmet
- prikladna je za darivanje
- može biti izrađena od različitih materijala
- dolazi u različitim bojama i oblicima
- na traku ili vrpce niže predmete različitih oblika koji moraju imati rupicu.

Što želimo znati?

- Koja su svojstva gline i mogućnosti njezine upotrebe
- kakav je postupak izrade glinene ogrlice
- što će nam trebati u radu.

Što ćemo učiniti?

- Izradit ćemo glinenu ogrlicu i pokloniti je mami za Majčin dan
- pripremit ćemo izložbu
- napisat ćemo članak o projektu i objaviti ga na mrežnoj stranici škole.

2.3. Mikro priprema

Sljedeća je faza planiranje mikro pripreme koja se sastoji od triju dijelova: prikupljanje podataka, izrada proizvoda i evalvacija uz izložbu. I ovdje je potrebno odgovoriti na pitanja: što, kako, gdje, tko, kada, s čim i zašto.

	1. dio zadatka	2. dio zadatka	3. dio zadatka
	PRIKUPLJANJE PODATAKA	IZRADA PROIZVODA	EVALVACIJA RADA I IZLOŽBA
ŠTO?	<ul style="list-style-type: none"> – Prikupljanje podataka o vrstama nakita – upoznavanje s materijalima – planiranje postupka izrade. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prikupljanje prijedloga za izradu ogrlice – izrada proizvoda prema dogovorenom postupku. 	<ul style="list-style-type: none"> – Vrednovanje rada i proizvoda – izložba proizvoda u predvorju škole i u učionici – poziv na razgledavanje internetske izložbe.
KAKO?	<ul style="list-style-type: none"> – Slijedeći upute – uz pomoć učitelja i učenika iz razreda – pridržavajući se mjera zaštite pri radu – vlastitim radom. 	<ul style="list-style-type: none"> – Vlastitim radom – kreativnošću – slušajući i slijedeći upute – istraživanjem i promatranjem. 	<ul style="list-style-type: none"> – Vlastitim radom – kreativnošću – člankom na mrežnoj stranici škole.
GDJE?	<ul style="list-style-type: none"> – U učionici – na mrežnoj stranici – u knjigama. 	<ul style="list-style-type: none"> – U učionici. 	<ul style="list-style-type: none"> – U učionici – u predvorju škole – na mrežnoj stranici škole.
KADA?	<ul style="list-style-type: none"> – Tijekom satova likovne kulture, prirode i društva, matematike te slovenskog jezika. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tijekom satova likovne kulture, prirode i društva, matematike te slovenskog jezika. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prije, za vrijeme i nakon Majčinog dana.
TKO?	<ul style="list-style-type: none"> – Učenici i učiteljice. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učenici i učiteljice. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učenici i učiteljice – ostali učenici i učitelji na školi – roditelji.
S ČIM?	<ul style="list-style-type: none"> – S različitim vrstama pribora – s knjigama i video zapisima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Korištenjem gline, pribora, slikovnog materijala i mrežnih stranica – kroz razgovor i uzajamnu pomoć. 	<ul style="list-style-type: none"> – S proizvodima – s fotografijama – na mrežnoj stranici škole.

<p>ZAŠTO?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Razvijanje i povezivanje vještina, znanja i sposobnosti - upoznavanje s priborom i materijalima - izrada proizvoda primjerenog za darivanje - usvajanje postupka izrade proizvoda. 	<ul style="list-style-type: none"> - Svijest o važnosti darivanja - učenje dosljednog pridržavanja uputa i postupaka izrade proizvoda - razvijanje motoričkih vještina - uživanje u oblikovanju gline. 	<ul style="list-style-type: none"> - Darovi za mame - organizacija izložbe proizvoda - prezentacija projekta.
---------------	---	--	--

Tablica 1: Mikro priprema

2.4. Praktični rad

1. faza		2. faza	
<p>Priprema radnog prostora i pribora.</p> <p>Gnječenje gline.</p>		<p>Izrada kuglica, kocki, valjaka i kvadara od gline.</p> <p>Izrada otvora.</p>	
3. faza		4. faza	
<p>Sušenje na zraku. (7 dana)</p>		<p>Pečeni proizvodi.</p>	
5. faza		6. faza	
<p>Bojenje akrilnim bojama.</p>		<p>Premaz lakom na vodenoj osnovi.</p>	
7. faza		8. faza	

<p>Nizanje pojedinačnih jedinica na vrpцу.</p>		<p>Izrada darovne kutije – rezanje.</p>	
<p>9. faza</p>		<p>Konačni proizvodi</p>	
<p>Izrada darovne kutije – oslikavanje.</p>			

Tablica 2: Praktični rad

3. Zaključak

Projekt smo uspješno proveli i ostvarili sve zacrtane ciljeve. Vjerujem da će učenici drugačiji oblik rada zapamtiti jer su u svim fazama procesa bili vrlo motivirani i aktivni. Kolegica i ja bile smo posebno oduševljene i ponosne na marljivost i konačne proizvode svih učenika. Svi posjetitelji koji su vidjeli naše proizvode nisu mogli vjerovati da su ih učenici prvog razreda izradili posve sami. Nešto poteškoća imali smo samo sa sušenjem laka. Zbog trenutne situacije uslijed epidemije pripremili smo samo razrednu izložbu, a naš projekt predstavili čitateljima školske mrežne stranice <http://www.oslag.si/skrivni-projekt-iz-1-a/>. Učenici su ga preimenovali u tajni projekt jer mame za njega nisu smjele znati. Iznenađenje je, naravno, uspelo, a učenici su poželjeli sličan projekt provesti i u budućnosti.

4. Literatura

- [1] Bezjak, Jožica. 2003. *Idejni projekti ob tehniških dnevih*. Ljubljana. Somaru
- [2] Bezjak, Jožica. 2006. *Drugačna pot do znanja: projektno učno delo BJ – od ideje do izdelkov*. Ljubljana. Somaru.
- [3] Vidrgar, Alenka. 1998. *Glina*. ZMK. Ljubljana.
- [4] ZPTU Slovenije. <http://www.zptu.si> (pristupljeno 26. ožujka 2021)